

Asemamiehenkatu 2, 00520 Helsinki
Puhelin (09) 3484 2400 ■ Faksi (09) 3484 2410

Helsinki 28.02.2013

Dn:o 3/12/2013

SISÄASIAINMINISTERIÖ Poliisiosasto

Asia: Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Viite: Sisäasiainministeriön poliisiosaston lausuntopyyntö 3.1.2013, SM066:00/2011

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n (SPJL) lausunto:

1. Yleistä

Hallituksen esitysluonnoksen keskeisenä tavoitteena on selkiyttää yksityisen turvallisuusalan lainsäädäntöä. Tätä tavoitetta toteutetaan kumoamalla nykyistä hajanaisista sääntelyä ja keskittämällä asiaa koskeva lainsäädäntö yhteen lakiin. Uusi, yksityisistä turvallisuuspalveluista annettu laki käsittäisi vartijoita, järjestyksenvalvojia sekä turvasuojaajia koskevat säännökset. Esitysluonnoksessa on asianmukaisesti parannettu lainsäädännön rakennetta.

SPJL pitää hallituksen esitysluonnosta tältä osin erittäin kannatettavana. Tulkintavaikeuksien välttämiseksi on hyvä, että nykyisen lainsäädännön hajanaisuus ja sekavuus pyritään poistamaan. Samalla voidaan parantaa eri toimijoiden säädösten sisältöjen ymmärtämistä. Toisaalta on myös hyvä, että yksityistä turvallisuusalaa koskeva sääntely halutaan saattaa ajan tasalle ja alan koulutusta ja valvontaa kehittää. Esitysluonnoksen mukaan valvontaa ehdotetaan kehitettäväksi muun muassa järjestyksenvalvojatoiminnan aiempaa laajemmalla luvanvaraistamisella. Vartioimisi-
liiketoiminta pidettäisiin edelleen luvanvaraisena. Tätä kautta voidaan nykyistä paremmin estää rikollisen aineksen tunkeutuminen yksityiselle turvallisuusalalle. Tässä kohdin SPJL korostaa, että on myös varmistettava, että valvovilla viranomaisilla eli käytännössä poliisilla olisi myös riittävät resurssit toteuttaa yksityisen turvallisuusalan valvontaa. Muutoin edellä mainitut tavoitteet ja uudistukset jäävät saavuttamatta.

Yksityisen turvallisuusalan ja poliisin välisen yhteistyön kehittäminen sekä yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivaltuuksien selkeyttäminen ja yhdenmukaistaminen ovat myös olleet luonnosesityksen tavoitteina. Yleisesti ottaen SPJL pitää kannatettavana, että eri toimijoiden yhteistyötä kehitetään, mutta tämän kehittämisen ei tulisi tapahtua siten, että poliisin tehtäviä siirretään asteittain muille toimijoille poliisin resurssipulasta johtuen ja samalla yksityisen turvallisuusalan roolia yhteiskunnassa pyritään lisäämään. Yksityisen turvallisuusalan toimivaltuuksien, oikeuksien, tehtävien ja käyttöalan laajentaminen muodostaa oikeudellisesti monimutkai-

sen tilanteen erityisesti perusoikeuksien sekä yksityisen toiminnan ja viranomais-toiminnan välisen rajanvedon näkökulmasta. SPJL:n mielestä tavoitteena tulisikin olla viranomaisten – lähinnä poliisin – ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden välisen rajanvedon selkeyttäminen. Esitysluonnoksen yleisperusteluissakin tuodaan esille, että yhteiskunnan kannalta on tärkeää, että poliisin ja muiden viranomaisten ja toisaalta yksityisten turvallisuuspalvelujen tehtäväjaosta on säädetty täsmällisesti ja selkeästi.

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esitysluonnoksessa yhteistyön kehittämistä pyritään toteuttamaan kuitenkin muun muassa siten, että mahdollistetaan niin sanotun putkavartioinnin toteuttaminen yksityisen turvallisuusalan toimijoita hyväksikäyttäen. Tähän palataan tarkemmin myöhemmin, mutta jo tässä kohdin SPJL korostaa, että perustuslain 124 § rajoittaa julkisen tehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Siten olisi tärkeää turvata poliisin riittävät resurssit niihin tehtäviin, joihin yksityisen turvallisuusala tai muu viranomainen ei sovellu. Henkilöstöresurssien tulee olla asetettujen tehtävien mukaiset. Oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen kuuluvat selkeästi poliisilain mukaan poliisin tehtäviin.

2. Julkisen tehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

SPJL on jo aikaisemmin lainsäädäntöhankkeen ensimmäisessä vaiheessa korostanut, että kokonaisuudistuksen yhteydessä tulee ehdottomasti tarkoin selvittää mitä tehtäviä yksityiselle turvallisuusalalle voidaan perustuslain nojalla sallia, sillä ilman asianmukaista selvitystä yksityisen turvallisuusalan toimivaltuuksien lisääminen hämärtää julkisen ja yksityisen sektorin välistä rajaa entisestään.

Yksityisen turvallisuusalan toimivaltuuksilla voidaan puuttua ainakin perustuslain 7 §:n mukaiseen oikeuteen elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen sekä 9 §:n mukaiseen liikkumisvapauteen. Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivallan laajentamiselle ja siten julkisten tehtävien siirtämiselle muille kuin viranomaisille tulee ehdottomasti olla perustuslaissa määritellyt perusteet.

Perustuslain 124 § rajoittaa julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Perustuslain mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- tehtävän antaminen on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi
- tehtävän antaminen ei vaaranna perusoikeuksia
- tehtävän antaminen ei vaaranna oikeusturvaa
- tehtävän antaminen ei vaaranna muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Lisäksi tulee huomioida, että merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle.

Uskottaessa julkisia tehtäviä muulle kuin viranomaiselle suoraan laissa tai lain nojalla tulee säännösperusteisesti taata edellä mainitut seikat ja niiden tosiasiallinen toteutumien / noudattaminen tässä toiminnassa.

3. Putkavartioinnin yksityistäminen

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettua lakia (myöhemmin putkalaki) siten, että laissa tarkoitetuissa vartijan tehtävissä voitaisiin käyttää virkasuhteisen henkilöstön lisäksi turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevaa, tietyt erityisvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Luonnoksen mukaan yksityisiä vartijoita voitaisiin käyttää joko samanaikaisesti virkasuhteisten vartijoiden kanssa taikka myös yksistään, jolloin poliisin olisi kohdistettava säilytystiloihin etävalvontaa. Kyse tässä ehdotuksessa on siis niin sanotun putkavartioinnin antamisesta yksityiselle sektorille, mikä tarkoittaa yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivallan olennaista laajentamista ja siten julkisten hallintotehtävien siirtämistä muille kuin viranomaisille.

Hallituksen esitysluonnoksessa on arvioitu ehdotettua muutosta suhteessa edellä käsiteltyyn perustuslain 124 §:ään. Tosin esitysluonnoksessa on yhdessä kohtaa sivulla 101 virheellisesti viitattu tähän pykälään, sillä luonnokseen on kirjattu, että merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain *yksityiselle*.

Merkittävä julkisen vallan käyttö

Esitysluonnoksen mukaan kokonaisuutena arvioiden putkavartiointia koskeva uudistus ei olisi perustuslain vastainen, sillä vartioimistehtävissä ei ole kyse merkittävää julkista valtaa sisältävän tehtävän hoitamisesta. Tätä perustellaan sillä, että kyse olisi poliisin konkreettisessa valvonnassa tapahtuvan, epäitsenäiseksi katsottavan vartioimistehtävän suorittamisesta. Alueellisesti ja toiminnallista tehtävä siihen kuuluvine toimivaltuuksineen olisi erittäin rajattu. Vartijan toimet kohdistuisivat jo valmiiksi vapautensa viranomaisen päätöksellä menettäneisiin henkilöihin.

Kuitenkin esitysluonnoksessa yksityisille vartijoille annetaan samat tehtävät ja toimivaltuudet kuin virkasuhteisille vartijoille. Esimerkiksi kyseisissä tehtävissä toimivat henkilöt saavat viranomaisroolissa tietoonsa ei-julkisia asioita säilössäpidettävien taikka poliisin toimenpiteiden kohteena olevista henkilöistä. Tiedot saattavat sisältää salassa pidettäviä henkilöön, rikosten torjuntaan ja rikosten selvittämiseen liittyviä tietoja. Tämän lisäksi kysymys on perusoikeusherkästä toiminnasta nimenomaan juuri siksi, että toiminnan kohteena ovat vapautensa menettäneet henkilöt, joiden oikeusturvaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tämä paremminkin lisää tehtävän julkista merkittävyyttä kuin vähentää sitä. Apulaisoikeusasiamies on myös putkavartiointia koskevassa ratkaisussaan (Dnro 1640/4/08) vuonna 2009 katsonut, että hän pitää mahdollisena, että joiltain osin poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelussa voi olla kysymys sellaisesta merkittävästä julkisen vallan käytöstä, että tehtävää ei perustuslain 124 §:n perusteella voi antaa muulle kuin viranomaiselle. SPJL yhtyy apulaisoikeusasiamiehen ratkaisuun ja katsoo, että jo tällä perusteella poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa tarkoitettuja vartioimistehtäviä ei voida antaa yksityisille vartijoille.

Tarkoituksenmukaisuus sekä perusoikeuksista, oikeusturvasta sekä muista hyvän hallinnon vaatimuksista huolehtiminen

Hallituksen esitysluonnoksen perustelut ontuvat myös julkisen hallintotehtävän luovutuksen perusedellytysten osalta. Yhtenä arviointikriteerinä on tehtävän hoitamisen tarkoituksenmukaisuus eli perustelut sille, miksi tehtävä siirretään pois julkisen val-

lan organisaatiosta. Esitysluonnoksessa tätä perustellaan sillä, että yksityisten vartioiden käyttäminen lisääisi poliisin mahdollisuuksia oman henkilöstönsä joustavaan käyttämiseen. Toisin sanoen, poliisin vähenevien resurssien takia virkasuhteisten vartioiden käyttöä voitaisiin vähentää. Tarkoituksenmukaisuutta perustellaan myös sillä, että yksityisten palvelujen käyttäminen olisi parempi vaihtoehto kuin etävalvonta. Tämä pitääkin paikkansa, mutta etävalvonta ylipäättänsä ei ole edes mahdollista; tähän vetoaminen ei siis vastaa kysymykseen, miksi tehtävä tulisi siirtää pois viranomaisilta.

Kuten edellä on tuotu esille, julkisen hallintotehtävän yksityiselle antaminen ei saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon takeita, joten ehdotettua lakia on arvioitava myös tästä näkökulmasta. Esitysluonnoksessa ei näiden edellytysten täyttymistä ole kuitenkaan arvioitu.

Eryteisesti oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten osalta olisi tullut kiinnittää huomiota muun muassa yhdenvertaisuuteen, kielellisiin perusoikeuksiin, oikeuteen tulla kuulluksi, vaatimukseen päätösten perustelemisesta ja oikeuteen hakea muutosta. Yleisesti PL 124 § on tulkittava yhteydessä PL 21 §:ään ja muihin perusoikeussäännöksiin. Esimerkiksi yksityisten vartioiden kielitaidosta ei ole missään säädetty; miten uudistuksella on tarkoitus taata kielellisten perusoikeuksien toteutumisen tässä toiminnassa.

Yksittäisiä huomioita

Muutosehdotuksen taustalla on epäilemättä valtion kiristynvä budjetti ja sitä kautta viranomaisten resurssipula. Yksityisten vartioiden käyttäminen voisi johtaa koulutettujen poliisin vartioiden määrän vähentymiseen. Kuitenkin myös ostetun palvelun hinta voisi olla poliisille haaste, kun yksityinen turvallisuusala tuottaa palveluja liiketoimintana.

Nykyiset virkasuhteiset vartijat ovat erittäin ammattitaitoisia ja heille on kehittynyt työn ohessa putkavartijan työssä tarvittavaa pelisilmää muun muassa havaita kiinniotettuun henkilöön liittyvät riskitekijät, kuten väkivaltaisuus ja terveydentila. Herää kysymys, miten tilapäinen yksityinen vartija voi hankkia tämän taidon. Lisäksi poliisi-toiminnan kannalta on tärkeää, että putkavartioiden ja poliisien välinen yhteistyö toimii. Tämä taas edellyttää molemminpuolista luottamusta. Tällaisen luottamuksen ja yhteistyön syntyminen on epätodennäköistä tilapäisten vartioiden osalta.

4. Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden muut toimivaltuudet

Nyt esillä olevan hallituksen esitysluonnoksen taustana on sisäasiainministeriön poliisiosaston asettama yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön kokonaisuudistusta koskevan hanke, joka on toteutettu kahdessa vaiheessa. Nyt on kyse hankkeen toisesta vaiheesta. Hankkeen ensimmäisen vaiheen uudistukset tulivat voimaan 1.12.2010. Tällöin keskeisenä uudistuksena laajennettiin järjestyslain nojalla asetettujen järjestyksenvalvojen käyttöalaa terveyden- ja sosiaalihuollon toimipisteisiin, lentoasemille ja satamiin.

Vartioimisliikkeille nykyisin asetetusta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä käsittävän toimeksiannon kiellosta ehdotetaan luovuttavaksi, koska esitys-

luonnoksen perusteluissa erillinen kielto katsotaan tarpeettomaksi. SPJL katsoo, että kieltä ei ole pidettävä tarpeettomana, koska sillä selvennetään ja korostetaan poliisin ja vartijan välistä rajanvetoa. Kuten edellä on jo tuotu esille, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen kuuluu selkeästi poliisilain mukaan poliisin tehtäviin.

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esitysluonnoksessa vartijalle on esitetty uutena toimivaltuutena oikeus estää henkilön pääsy vartioimisalueelle. Poistamisoikeus ehdotetaan sidottavaksi henkilön käyttäytymiseen, joten tämä oikeus olisi jatkossa itsenäinen. Myös poistamisoikeuden alueellista ulottuvuutta ehdotetaan rajoitettavaksi, mikä on SPJL:n mielestä hyvä asia, kun otetaan huomioon vartijoiden ja poliisien välinen tehtävänjako. Vartijan kiinniotto-oikeuteen liittyen esitysluonnoksessa on ehdotettu, että jos kiinniotettua ei voida kohtuullisessa ajassa (käytännössä tunnin kuluessa) luovuttaa poliisille, niin vartija voi poliisimiehen ja kiinniotetun suostumuksella jättää kiinniotettu henkilö luovuttamatta poliisille ja vapauttaa tämä viipymättä. Tämä olisi mahdollista jos rikoksesta voi seurata vain sakkoa ja jos kiinniotetun henkilöllisyys on tunnettu tai kiinniotettu suostuu esittämään vartijalle henkilöllisyytensä selvittämiseksi tarpeelliset tiedot. Tällaisissa tilanteissa poliisi esittäisi henkilölle rangaistusmääräysvaatimuksen jälkikäteen. Sinänsä tällainen mahdollisuus vapauttaa kiinniotettu poliisille luovuttamisen sijaan on kiinniotetun oikeusturvan kannalta hyvä asia. Voidaan myös ajatella, että tämä säännös säästäisi poliisien työaikaa, mutta toisaalta se voi tosiasiaa myös lisätä sitä, kun otetaan huomioon jälkikäteisen työn aiheuttama lisätyö – varsinkin jos vartijoiden antamat tiedot tapahtumasta ovat puutteellisia. Vapauttamismahdollisuuden käyttämisessä korostuukin vartijan ammattitaito, mikä pitäisi ottaa koulutuksessa huomioon. Esimerkiksi rajanveto näpistykseen ja varkauden välillä ei ole välttämättä selvä asia yksityisille toimijoille. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole arvioitu puheena olevaa uudistusta lasten ja nuorten kannalta; vaikkakin kyse on vain vartijalle annetusta mahdollisuudesta – ei velvollisuudesta – tulisi lasten ja nuorten asema arvioida tässä kohdin erikseen.

Järjestyksenvalvojan toimivaltuudet esitetään pidettäväksi pääsääntöisesti ennallaan. Järjestyksenvalvojalle asetetusta velvollisuudesta estää henkilön pääsy toimialueelleen tietyissä tapauksissa esitetään luovuttavaksi. Järjestyksenvalvojalla olisi oikeus estää henkilön pääsy toimialueelle, mutta ei velvollisuutta siihen. Esitetty täsmennys on hyvä, sillä toimivaltuudet tulee kirjata oikeuksien muotoon. Järjestyksenvalvojan poistamisperusteita esitetään osin täsmennettäväksi. Uutena poistamisperusteena järjestyksenvalvojalle esitetään oikeutta poistaa toimialueeltaan siellä ilmeisen oikeudettomasti oleskeleva henkilö. Järjestyksenvalvojan säilöissäpito-oikeutta esitetään rajoitettavaksi vain yleisötilaisuuksiin ja matkustaja-aluksille. Uutena toimivaltuutena järjestyksenvalvojalle ehdotetaan säädettäväksi oikeutta rikoksesta epäillyn kiinniottamiseen samoin kuin vartijalle, mikä vastaa pakkokeinolain jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevaa sääntelyä. Tätä lisäystä on pidettävä kannatettavana, sillä se laajentaa järjestyksenvalvojan rikosoikeudellista virkavastuuta. Tässä kohdin on kuitenkin ristiriita verrattuna vartijoiden kiinniotto-oikeutta koskevaan pykälään, sillä järjestyksenvalvojalle ei ehdoteta oikeutta vapauttaa kiinniotettua. Mikäli vapauttamisoikeudesta aiotaan säätää vartijoiden kohdalla, tulisi vastava säännös koskea myös järjestyksenvalvoja, sillä esitysluonnoksen yleisperustelujen mukaan tavoitteena on nimenomaan yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivaltuuksien yhdenmukaistaminen.

Nykytilaan verrattuna hallituksen esitysluonnoksessa on onnistuttu selkeyttämään yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimivaltuuksia, mutta edelleenkin SPJL katsoo, että oikeusturvan kannalta turvallisuustoimenpiteiden kohteina olevien henkilöiden on käytännössä melko vaikea tietää, millä toimivaltuuksilla yksityisellä turvallisuusalalla toimitaan. Tästä johtuen yhdenmukaistamista pitäisi ehkä miettiä vieläkin pidemmälle.

5. Virkavastuu

Virkamies vastaa aina virkatoimiensa lainmukaisuudesta. Erityinen virkavastuu on katsottu tarpeelliseksi lähinnä siksi, että virkamies voi käyttää julkista valtaa. Yksityisen turvallisuusalan toimijat eivät sen sijaan aina toimi ns. virkavastuulla. Voimassa olevan rikoslain rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten mukaan yksityisen turvallisuusalan toimijoihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, koska heille on annettu poikkeuksellisia toimivaltuuksia, joita yleensä annetaan vain virkamiehille. Yksityisen turvallisuusalan osalta virkavastuuta sovelletaan kuitenkin vain silloin, kun käytetään julkista valtaa sisältäviä toimivaltuuksia. Virkavastuuta ei siis sovelleta, kun käytetään kaikille yksityishenkilöille muutenkin kuuluvia oikeuttamisperusteita.

Tilanne on tältä osin ongelmallinen. Hallituksen esitysluonnoksessa rikosoikeudelliseen virkavastuuseen ei ole kiinnitetty huomiota tarpeeksi. Vain muutaman yksittäisen pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on maininta rikosoikeudellisesta virkavastuusta. Esimerkiksi lakiehdotuksen rikoksesta epäillyn kiinniottamista koskevan 50 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ehdotetun pykälän mukainen uusi toimivaltuus järjestyksenvalvojalle vastaa yleistä, niin sanottua jokamiehelle kuuluvaa kiinniotto-oikeutta. Esitysluonnoksen perusteluissa onkin asianmukaisesti todettu, että tällä nimenomaisella toimivaltuussäännöksellä pyritään siihen, että rikoksesta epäillyn kiinniotto-oikeutta tehtävässään toteuttava järjestyksenvalvoja olisi rikosoikeudellista virkavastuuta koskevan sääntelyn piirissä.

Rikosoikeudellinen virkavastuu mainitaan myös lakiehdotuksen sivullisten ja ympäristön turvaamista koskevan 34 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Perusteluissa todetaan, että pykälässä säädettäisiin niistä velvoitteista, joita järjestyksenvalvojalla olisi sivullisten ja ympäristön turvaamisessa. Pykälän tarkoituksena on korostaa sitä, että järjestyksenvalvojan on tehtävässään valvottava myös muita kuin tilaisuuden järjestäjän tai alueen haltijan intressejä. Sinänsä tämä ehdotettu säännös on kannatettava, mutta rikosoikeudellisen virkavastuun osalta herää kysymyksiä, sillä perusteluissa edelleen lausutaan, että pykälällä olisi tärkeä merkitys myös järjestyksenvalvojan rikosoikeudellisen virkavastuun ulottuvuuden määrittämisessä. Kuitenkin seuraavassa lauseessa todetaan, että vaikka pykälässä esitetään erilaisia velvoitteita, niistä ei kuitenkaan sinänsä seuraa vielä toimivaltuuksia. Toimivaltuudet määräytyisivät lakiehdotuksen muiden pykälien perusteella.

Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden rikosoikeudelliseen vastuuseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Sääntely tältä osin on epäselvä ja tulkinnallinen. Herääkin kysymys, ovatko yksityisen turvallisuusalan toimijat itse edes käytännössä tietoisia siitä, kuinka virkavastuusäännöksiä heihin sovelletaan. Rikosoikeudellisen virkavas-

tuun lisäksi ongelmallisuus liittyy vahingonkorvausvastuuseen; määräytyykö julkista valtaa käyttävän yksityisen turvallisuusalan toimijan vastuu julkisen vallan käyttämisestä aiheutuvasta vastuusta julkisen vallan vahingonkorvausvastuuta koskevien vahingonkorvauslain säännösten mukaan? Entä miten vahingonkorvauslain kanavoivintisäännökset tällöin soveltuvat yksityisen turvallisuusalan toimintaan?

Virkavastuuta koskevat säännökset eivät saisi jättää avoimeksi sitä, milloin yksityisen turvallisuusalan toimijat toimivat virkavastuulla ja milloin eivät. SPJL katsoo, että pitäisi miettiä mahdollisuutta nimenomaisesti säätää yksityisen turvallisuusalan toimijoiden virkavastuusta. Tällöin tulisi myös ottaa huomioon, mikä on vastuu toimivaltuuksien ylittämistilanteissa ja hätävarjelutilanteissa. Säännöspäristeisesti tulee järjestää, että kaikki yksityisen turvallisuusalan toimijat toimivat virkavastuulla eli heillä on sama rikosoikeudellinen ja vahingonkorvausoikeudellinen vastuu kuin julkisen sektorin toimijoilla siltä osin kun heidän tehtäviinsä sisältyy julkisen vallan käyttöä.

Lisäksi virka-asemaan liittyy korostettu vaatimus virkamiehen toiminnan luotettavuudesta ja puolueettomuudesta. Siten tulee varmistaa myös, että ylinten laillisuusvalvojen toimivalta selkeästi ulottuu yksityisten turvallisuusalan toimijoihin.

6. Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden koulutus

Julkisia tehtäviä hoitavien ja julkista valtaa käyttävien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä ei voi korostaa liikaa. On selvää, että yksityisen turvallisuusalan toimijoiden koulutusta tulee kehittää. Tämä tulee toteuttaa kuitenkin niin, että yksityisen turvallisuusalan toimijat kouluttavat itse henkilöstönsä. Tältä osin SPJL ehdottaa, että lakiehdotuksen 41 §:ssä mainittua järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestämistä muutettaisiin siten, että poliisilaitos poistettaisiin kouluttajien joukosta, sillä kyseisen tehtävän ei voi katsoa kuuluvan poliisin ydintehtäviin. Poliisi on muutoinkin karsimassa tehtäviään, esimerkkinä ajokorttiasioiden siirtäminen pois poliisilta on vireillä. Jos ajokorttiasiat eivät kuulu poliisitehtävien ytimeen, on sinne vaikea sijoittaa myöskään lakiehdotuksen 41 §:ssä mainittua koulutustehtävää.

Lisäksi SPJL haluaa korostaa poliisiammattikorkeakoulun rajallisia ja koko ajan heikkeneviä resursseja. Poliisiammattikorkeakoulun ensisijainen tehtävä on järjestää poliisihallinnon sisäinen koulutus asianmukaisesti.

SUOMEN POLIISIJÄRJESTÖJEN LIITTO RY

Yrjö Suhonen
puheenjohtaja

Riina Koivula
lakimies